

§ 107 Satsningar inom äldreomsorgen, förstärkt bemanning, lokaler för framtiden och digitala lösningar för framtiden, kompletterande beslut

Dnr ÄN 2021-319

Äldrenämndens beslut

- 1. Satsningar på förändrade arbetsvillkor till en maximal kostnad av cirka 20 mnkr, ska fördelas till Leanlink och privata utförare som har avtal med nämnden enligt Social- och omsorgsförvaltningens förslag till fördelningsprincip.**
- 2. Social- och omsorgsdirektören ges rätt att teckna överenskommelser om förutsättningar för rekvisering av medlen.**
- 3. Social- och omsorgsdirektören ges rätt att fördela ej avropade medel till annan utförare.**

Reservationer

Ledamöter för socialdemokraterna reserverar sig mot beslutet till förmån för sina yrkanden med följande motivering:

"För oss socialdemokrater är det viktigt att pengarna används på det mest effektiva sättet för att säkerställa en god vård och omsorg för våra äldre. Därför hade vi hellre sett att pengarna fördelas efter de faktiska behov som finns i verksamheterna och inte efter marknadsandelar.

Förslag på viktiga avgörande faktorer skulle kunna vara graden av utbildad personal på arbetsplatsen, låg bemanning, arbetstyngd och vårdtyngd.

Med dessa vägledande faktorer skulle medlen kunna prioriteras till de arbetsplatser som har störst behov av en förstärkt bemanning, bättre arbetsvillkor för en god vård och omsorg för de äldre."

Ärende

Äldrenämnden beslutade den 24 juni 2021, § 87 om fördelning. Nämnden beslutade även att uppdra till social- och omsorgsförvaltningen att upprätta överenskommelse med Leanlink kring uppdragen, samt gav social- och omsorgsdirektören rätt att teckna överenskommelsen.

Under 2021 bedöms äldrenämnden ha ekonomiska förutsättningar att göra satsningar i verksamheten. Satsningarna är till stora delar tillfälliga och mer kortsiktiga men bedöms kunna ha långsiktiga effekter och siktar mot de

Ordförandens signatur	Justerarens signatur	Justerarens signatur	
-----------------------	----------------------	----------------------	--

Äldrenämnden

2021-09-23

långsiktiga utmaningarna. Satsningarna kommer att göras inom områdena förändrade arbetsvillkor, lokaler och digitalisering och motsvara drygt 43 miljoner kronor.

Av besluten framgår inte tydligt vad som är förvaltningens förslag. Det gäller bland annat fördelningen mellan utförarna. Dessutom saknas beslut att ge social- och omsorgsdirektören rätt att teckna överenskommelser med privata utförare.

Social- och omsorgsförvaltningen föreslår att nämnden kompletterar besluten från junisammanträdet.

Yrkanden

Mikael Sanfridson (S) yrkar:

- Att Social- och omsorgsförvaltningen får i uppdrag att fördela pengar efter de behov som finns i verksamheten.
- Att fortlöpande återrapportera hur medlen använd.

Liselotte Fager (KD) yrkar bifall till förvaltningens förslag och redogör för att nämnden vid sammanträdet i juni avslog de yrkanden som Mikael Sanfridson (S) nu upprepar.

Beslutsordning

Proposition ställs på bifall till förvaltningens förslag respektive bifall till Mikael Sanfridsons (S) yrkande. Ordföranden finner att nämnden beslutar enligt förvaltningens förslag.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse till nämnd 2021-09-15.docx

Beslutet skickas till:
Utförardirektören, Leanlink
Camilla Scharff, Leanlink
Karolina Eriksson, Attendo
Gun Karlsson, Attendo
Lena Andersson, Norlandia
Gertrud Öjetoft, Vardaga
Dennis Selsborg, Vardaga
Elinor Lissledal, Bräcke Diakoni
Rijad Skopljak, Trygg omsorg
Erika Kardell, Ekonomienheten SOF

Ordförandens signatur	Justerarens signatur	Justerarens signatur	
-----------------------	----------------------	----------------------	--

Äldrenämndens internbudget för 2023 med plan för 2024-2028

Reviderad

Kommunövergripande mål

Målområde Samhälle

Målområde samhälle beskriver vad kommunen ska uppnå för att utveckla närmiljön och Linköping som plats.

Ökad trygghet, säkerhet och minskad segregation

I Linköping är det tryggt att bo, leva och verka i hela kommunen. Segregationen motverkas då den är grogrunden till mycket av kriminaliteten. Genom brottsförebyggande och brottsbekämpande insatser är Linköping en trygg kommun. Arbetet med att motverka segregation, skapa goda livschanser och ökad trygghet görs tillsammans med andra organisationer och civilsamhället. FN:s globala hållbarhetsmål Agenda 2030 är fortsatt vägledande i kommunens hållbarhetsarbete. Kommunen arbetar aktivt för ett jämställt och jämlikt samhälle.

Kommunens arbete med att skapa trygghet, höjd beredskap och ökad motståndskraft i ett skärpt säkerhetspolitiskt läge ges hög prioritet. I återuppbyggandet av totalförsvaret är Linköpings kommun en aktiv part. Linköpings kommun tar ansvar för att säkra ett starkt civilt försvar.

En ledande kommun i miljö- och klimatarbetet

Linköping tar täten i miljö- och klimatarbetet som bygger på samsyn och långsiktighet. Därför är det självklart att Linköpings kommun står bakom Agenda 2030 och de globala målen för att uppnå social, ekonomisk och miljömässig hållbarhet. Linköpings kommun är positiv till ny teknik och prioriterar miljö- och klimatarbetet med målet att Linköping ska nå netto noll växthusgasutsläpp 2045. Linköpings kommun värnar äganderätten och skogens betydelse för landsbygden och miljö- och klimatarbetet. Linköping har fantastisk natur med högt egenvärde som alla får ta del av.

Ett växande Linköping med ett starkt näringsliv och fler i jobb

Linköpings ekonomiska utveckling är beroende av ett livskraftigt och mångfasetterat näringsliv och ett gott företagsklimat. Med välmående och framgångsrika företag har Linköping lägre arbetslöshet, högre tillväxt och bättre förutsättningar att finansiera välfärdstjänster. Det är enkelt att starta, driva och utveckla företag i Linköping, både i staden och på landsbygden. Företagens situation underlättas genom effektiva och förutsägbara regler. Näringslivets livskraft ökar genom goda kommunikationer med flyg, järnväg och bil med Linköping City Airport som en viktig regional funktion. Linköping är den ekonomiska motorn i en växande region. Alla tar ansvar för varandra i en kommun som växer på ett socialt hållbart sätt. Linköpings utveckling utgår från helheten när nya stadsdelar planeras. Omställningen till ett hållbart samhälle står i fokus när trafiksystemet utvecklas med samtliga trafikslag som viktiga delar. Stad och land är lika högt prioriterade. Linköpings kommun skapar förutsättningar för en hög och jämn byggtakt där fler får möjlighet att förverkliga drömmen om ett eget boende.

Ett Linköping med rikt kultur-, fritids- och idrottsliv

När Linköping växer och utvecklas ges kulturen, fritiden och idrotten utrymme i planeringen av nya och växande områden. Kultur-, fritids- och idrottslivet ger möjlighet till en aktiv och meningsfull fritid, god hälsa, upplevelser och gemenskap. Det kommunala stödet till kultur stimulerar skapande och utövande som är tillgängligt för alla. Alla barn och ungdomar i Linköping ges likvärdiga förutsättningar att utöva sin idrott. Anläggningar för spontanidrott är tillgängliga, säkra och trygga miljöer.

Målområde Medborgare

Målområde medborgare beskriver vad kommunen ska uppnå i tjänster och service för att tillgodose medborgarnas behov och förväntningar.

Välfärdstjänster med hög kvalitet, tillgänglighet och individen i centrum

I Linköping ges snabb, tillgänglig och korrekt service genom digitala lösningar. Vård- och omsorgstjänster ges utifrån en helhetssyn på den enskilde. Alla Linköpingsbor kan åldras med värdighet där kommunen tillgodoser dem med störst behov. I Linköping finns många alternativ som individen själv väljer

mellan. Det civila samhället är en naturlig samarbetspartner i att skapa fler kontaktytor och ge ett bättre stöd till individen med fokus på närhet och gemenskap. Kommunens välfärdstjänster kännetecknas av trygghet, värdighet och delaktighet oavsett utförare.

Stark gemenskap och människor i arbete

I Linköping går människor från bidragsberoende och utanförskap in i arbete och gemenskap genom stöd och med tydliga krav på individen. Jobb och välfärd prioriteras framför bidrag för en långsiktigt hållbar utveckling. I Linköping söks alltid den kortaste vägen till att kunna försörja sig själv och därmed den snabbaste vägen till integrationen för nyanlända. Linköpings kommun är, tillsammans med Arbetsförmedlingen och företag, en aktiv part i arbetet med bra utbildningsinsatser, anställningar med anställningsstöd genom arbetsförmedlingen, serviceyrken och praktikplatser riktade till långtidsarbetslösa med försörjningsstöd för ett vuxenliv i arbete. Utifrån sin förmåga är alla människor delaktiga i arbetslivet och tar ansvar för sin försörjning.

Skolor med studiero där fler klarar kunskapsmålen

Linköping är den bästa kommunen för barn och unga att växa upp i. Alla elever har en bra skola där eleven möts av höga förväntningar, en trygg och lugn miljö samt får rätt hjälpmedel för att nå sin fulla potential. Kunniga och engagerade lärare arbetar i Linköpings skolor eftersom kommunen ligger i framkant inom skolutveckling. Mindre barngrupper med fokus på varje barns behov prioriteras högt.

Målområde Ekonomi

Målområde ekonomi beskriver vad kommunen ska uppnå för en stabil och god ekonomi.

Kostnadseffektiv verksamhet

Linköpings kommuns verksamhet såväl inom kommunen som hos privata utförare är kostnadseffektiv och möter i hög utsträckning målgruppens behov. Kommunens verksamheter utvecklas ständigt genom prioriteringar, effektiviseringar och förnyelse för att säkerställa fortsatt kostnadseffektivitet.

Hållbar ekonomi för att värna kärnverksamheten

Linköpings kommun präglas av ansvarstagande i såväl goda som sämre tider, det är god ordning och reda på ekonomin. Det finns ett tydligt fokus på kärnverksamhet och ett långsiktigt tänkande där intäkter och kostnader är i balans över åren. Det möjliggör satsningar för att stärka och utveckla välfärdens kärnverksamheter. Kommunkoncernen har en stabil ekonomi och långsiktig tillväxt i balans så att framtida kommuninvånare kan räkna med god kvalitet på kommunal verksamhet, service och anläggningar. Investeringar i kommunens kärnverksamheter prioriteras för framtiden utan ökat skattetryck.

Målområde Verksamhet

Målområde verksamhet beskriver hur arbetsprocesser och organisation ska utvecklas för att uppnå goda resultat.

Effektiv organisation med goda resultat

I Linköpings kommun bedrivs verksamhet av god kvalitet med Linköpingsborna i centrum. Sambandet mellan resurser, prestationer, resultat och effekter är centralt i planering, uppföljning och utvecklingsarbete. Med en öppen och tillåtande attityd för nya lösningar arbetar kommunen aktivt för att utnyttja digitaliseringens möjligheter. Detta för att effektivisera verksamheten och skapa bättre tjänster för kommunens invånare. Individer, föreningar och företag bidrar till att driva Linköping framåt och ska därför ges goda villkor för att delta i utformning och leverans av välfärdstjänster.

Hållbar verksamhetsutveckling

I Linköpings kommun gynnar all verksamhetsutveckling en hållbar utveckling. De globala målen är ledstjärnor i arbetet där arbetet med minskad användning och utfasning av farliga ämnen är ett prioriterat område. Det bedrivs ett kontinuerligt jämställdhets- och mångfaldsarbete för att säkerställa eller utveckla kvaliteten i verksamheterna.

Målområde Medarbetare

Målområde medarbetare beskriver hur medarbetarnas resurser ska tillvaratas och utvecklas.

Attraktiv arbetsgivare

I Linköpings kommun känner varje medarbetare arbetsglädje och stolthet, har inflytande och delaktighet. Arbetsmiljön är god och ger varje medarbetare möjlighet att utvecklas. Kommunens arbetsplatser präglas av jämställdhet, mångfald, öppenhet och goda arbetsvillkor. Med en bra arbetsmiljö där medarbetarna trivs skapas ambassadörer som gärna rekommenderar sin arbetsplats till andra. Språkrav och utbildning för medarbetare med otillräckliga språkkunskaper ger högre kvalitet i välfärden. Serviceyrken inom skola och omsorg stärker förutsättningarna för att utveckla kvalitet i välfärdstjänsterna genom att befintlig personal avlastas och frigörs för att driva utveckling.

Hållbar kompetensförsörjning

Linköpings kommun arbetar systematiskt med att attrahera, introducera, utveckla och behålla medarbetare för att säkra kompetensförsörjningen. Genom att organisera arbetet på nya sätt, använda digital teknik och hitta vägar för ett livslångt lärande skapas förutsättningar för att säkra resurser till den kommunala verksamheten. Nya metoder för att attrahera, utveckla och behålla kompetens i kommunen utvecklas för att möta framtidens behov av kompetens.

Innehållsförteckning

Äldreomsorg bärs upp av våra medarbetare	6
Internbudget 2023 med plan för 2024-2028	7
Nämndens uppdrag	7
Sammanfattning av Äldrenämndens internbudget	7
Planeringsförutsättningar	13
Ekonomi	17
Mål och inriktning	22
Strategiska utvecklingsuppdrag	22
Nämndens verksamhet	29
Ekonomistyrning	29
Planer och program	29
10-årig investeringsplan	30
Nämndens avgifter	31
Plan för uppföljning av privata utförare	31

Bilagor till internbudgeten:

- Förvaltningens verksamhetsplan med bilagor
- Internkontrollplan
- 10-årig lokalförsörjningsplan

Äldreomsorgen bärs upp av våra medarbetare

I Linköpings äldreomsorg utförs varje dag tusentals omvårdnadsinsatser för att Linköpingsborna ska kunna fortsätta leva så goda liv som möjligt, även när kropp och hälsa börjar svikta.

Äldreomsorgen kan liknas vid en trappa, där den enskildes behov av insatser ofta förändras och ökar över tid. Från kanske endast ett fåtal insatser från hemtjänsten till avancerad omvårdnad på vårdboende, i nivå med vad som tidigare gavs på medicinkliniker på sjukhus.

Den enskilt viktigaste faktorn för att äldreomsorgen ska hålla hög kvalitet är att det finns utbildad, svensktalande personal med goda arbetsvillkor. Det är medarbetarna som bär upp hela äldreomsorgen.

Sedan jag tillträdde som ordförande för äldrenämnden den 1 januari 2023 har jag haft förmånen att få vara med flera medarbetare under deras arbetspass inom såväl hemtjänst som vårdboende. De äldre som jag mött har överlag berömt medarbetarna, men oroar sig över att de sliter allt för hårt.

För att vi ska klara personalförsörjningen behöver vi förbättra arbetssituationen för dem som idag jobbar inom omsorgen och få fler att utbilda sig och söka sig dit. För mycket övertid eller för låg bemanning är exempel på saker som sätter press på medarbetarna. Men också delade turer eller att man inte erbjuds heltid och därmed får en ofrivilligt lägre inkomst.

Mellan 2020 och 2030 förväntas antalet äldre över 80 år öka med 49 procent. Samtidigt ökar antalet personer i arbetsför ålder endast med 4 procent. Det är en stor utmaning – både vad gäller finansiering och kompetensförsörjning. Äldreomsorgen måste anställa fler medarbetare samtidigt som vi ser över vilka arbetsuppgifter som utförs av vem.

Vi behöver ställa om äldreomsorgen. Omsorgsutbildad personal behöver få ägna sig åt omsorg och inte åt bisysslor som kan utföras av personer utan omsorgsutbildning. Man behöver inte vara utbildad undersköterska för att handla mat eller tvätta fönster.

De som anställs inom äldreomsorgen för att utföra omsorgsuppgifter måste ha rätt kompetens och tillräckliga svenskkunskaper. Vi kommer därför inleda arbetet med språkrav och kompetenshöjande insatser i svenska språket för redan anställd personal för att höja kvaliteten i omsorgen och stärka den dagliga kommunikationen med den äldre, anhöriga och kollegor.

Vi behöver bygga ut antalet platser inom äldreomsorgen för att möta de växande behoven. Med besluten om nya vårdboenden i Harvestad och vid Skarpan som vi socialdemokrater och moderater nu har fattat sätter vi igång arbetet med att förverkliga detta.

Ordning och reda ska råda i Linköpings äldreomsorg. De flesta av våra verksamheter i Linköping har god kvalitet och nöjda äldre. Brister som innebär att äldre inte får en god vård och omsorg kommer inte accepteras.

Den 1 maj i år förändras organisationen för hemtjänst och hemsjukvård i grunden. Från en myriad av utförare går vi in i en områdesbaserad vård och omsorg. Den innebär bland annat att hemtjänst, hemsjukvård och hemrehabilitering arbetar tillsammans i team och tar ett helhetsansvar för individens behov. Förändringen innebär också en kraftig ekonomisk förstärkning av hemtjänsten på närmare 28 miljoner i år.

Vårt mål är tydligt och förpliktigande: Det ska vara tryggt att åldras i Linköping och de som jobbar inom äldreomsorgen ska trivas och må bra.

Jonatan Hermansson (S)
Nämndens ordförande

Internbudget 2023 med plan för 2024-2028

För Linköpings kommun är verksamhetsresultat centralt, det vill säga det resultat och de effekter som verksamheten får för de som använder kommunens tjänster. Kommunens verksamheter ska sträva efter att utifrån de givna resurserna optimera nyttan för de som använder kommunens tjänster. Budgetprocessen är förändringsinriktad och fokuserar på vad som ska förändras i verksamheten under budgetperioden.

Kommunens reglemente anger också förväntningar på nämnderna. Nämnden ska genom sitt basuppdrag och inriktningen i internbudgeten bidra till utveckling inom kommunfullmäktiges mål, detta görs inom ramen för av kommunfullmäktige anvisade ekonomiska ramar. Varje generation ska bära sina kostnader, vilket kräver stort ansvarstagande och god budgetdisciplin. Alla verksamheter ska drivas på ett ändamålsenligt och kostnadseffektivt sätt där nämnderna ansvarar för att effektiviseringar och prioriteringar görs inom nämndens ram.

Nämndens internbudget anger riktning och förutsättningar för nämndens verksamhet och utveckling.

Nämndens uppdrag

Nämndernas uppdrag regleras i *Linköpings kommuns reglemente*, för äldrenämnden som tillhör sektor *välfärd- och socialpolitik* är uppdraget:

Nämnden ska, för personer som är 65 år och äldre, inom kommunen svara för myndighetsutövning och verkställande enligt:

- Socialtjänstlagen¹ förutom avseende försörjningsstöd
- övriga till området hörande lagar, förordningar och föreskrifter

För personer som är 65 år och äldre svarar nämnden även för:

- hemsjukvård, oavsett ålder
- hemtjänst, oavsett ålder
- utprovning och förskrivning av personliga hjälpmedel
- kommunal hälso- och sjukvård samt ledning av kommunal hälso- och sjukvård inom nämndens ansvarsområde
- hälsofrämjande och förebyggande insatser
- fördelning av föreningsbidrag

Inom sektorn svara för:

- forskning- och utveckling

Nämnden ska verkställa uppdraget genom beställning eller eget utförande under förutsättning att utförandet av verksamhet till stor del bedrivs i egen regi och/eller inte bedöms lämplig för konkurrensutsättning.

Sammanfattning av äldrenämndens internbudget

Äldreomsorgen står inför flera utmaningar. Framförallt den demografiska utmaningen, där vi blir allt fler äldre samtidigt som vi blir färre i arbetsför ålder är redan mycket påtaglig. Även den medicinska utvecklingen har gjort att vi kan leva allt längre med kroniska sjukdomar, vilket är positivt, men kräver att fler och mer utbildade resurser riktas mot målgruppen äldre.

- Fokus under 2023 kommer att vara omställningen till "framtidens vård och omsorg i hemmet" och förändringsarbetet arbetet "Nära vård". Nära vård innebär fokus förflyttningar från organisation till person och relation, från invånare och patient som passiva mottagare – till aktiva medskapare, från isolerade vård och omsorgsinsatser – till samordning utifrån personens behov och från reaktiva åtgärder – till proaktiva och hälsofrämjande insatser. Nära vård är inte en ny organisationsnivå eller en benämning på dagens primärvård, även om primärvården utgör en kärna i den nära vården. Nära vård är snarare ett nytt sätt att arbeta med hälsa, vård och omsorg. Den närmaste vården är den som patienten/brukaren kan ge sig själv – egenvården – samt det stöd kommuner och regioner kan ge för att möjliggöra detta. Omställningsarbetet är en förutsättning för att kunna hantera den

¹ Text boendeformer och anhörigstöd

demografiska utmaningen. Först 2025 ökar andelen äldre över 80 år och då förväntas behovet öka. En mer tillgänglig, närmare vård kan tillsammans med nya arbetssätt inom vård och omsorgen innebära att resurserna kan användas effektivare och därmed räcka till fler.

- Ansökningarna om äldreomsorg förväntas öka i och med ökningen av antalet "äldre äldre". Det är dock svårt att bedöma i vilken utsträckning exempelvis hemtjänsttimmar kommer att öka, bland annat på grund av den omställning som görs mot nära vård och förstärkning av hälsofrämjande aktiviteter. En annan påverkansfaktor är kompetensbrist som kan göra att vi inte kan utföra den hemtjänst som det finns behov av, vilket kan behöva leda till prioriteringar av insatser, justering av ambitionsnivåer och utförande av insatser på helt andra sätt. Bedömningen är att kostnaderna för hemsjukvård kommer att öka i och med att äldre med mer komplexa medicinska behov vårdas i hemmet.
- Tillsammans med Lejonfastigheter har det under 2022 genomförts en lokal genomlysning utifrån de funktionsprogram för lokaler som är framtaget för att ge bättre planeringsförutsättningar. På sikt behöver nya större lokaler ersätta mindre verksamheter eftersom det är mer resurseffektivt att bedriva verksamhet i större lokaler. Lokalerna behöver även vara anpassade till en mer omfattande omvårdnad och hälso- och sjukvårdsinsatser. Flera nya särskilda boenden för äldre planeras och kommer byggas från 2025 men redan under 2023 finns plan att utöka med ett antal platser i lokaler där det ges möjlighet. En analys över vilka lokaler som äldrenämnden ska vara kvar i, vilka som har behov av renovering och vilka som ska ersättas med nya boenden behöver noggrant göras för att långsiktigt ha en strategi för vårdboenden i kommunen. Till den analysen behöver demografi ökningen kopplas så vi möter framtida behov av boenden.
- Kompetensförsörjning för sektorn är ytterligare ett fokusområde. Personalförsörjning måste hanteras med innovation och nya lösningar. Exempel på detta är nya organisationsformer, förändrade arbetsvillkor, exempelvis rätt till heltid och förlängt arbetsliv, förändrade arbetssätt med hjälp av digitalisering, där en ökning av den digitala mognaden hos både personal och brukare är en förutsättning, kompetensutveckling och utbildning/validering. Förändrade behov hos målgruppen ställer även nya krav på kompetenser. Detta innebär en långsiktig förstärkning av legitimerad personal och uppföljning och metodutveckling av kompetenser inom äldreomsorgen.
- En framtidsanalys för äldreomsorgen i Linköping i relation till demografi, ekonomi och kompetensutmaningen behöver prioriteras 2023.

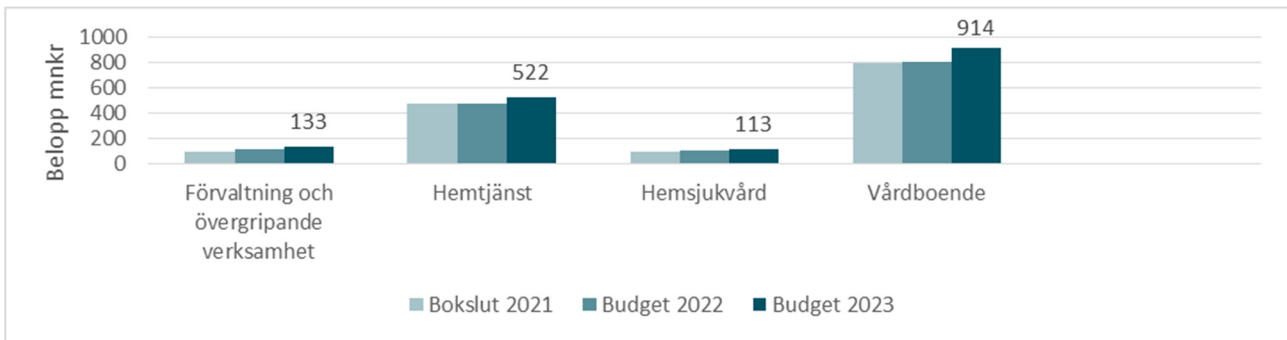
Ekonomi

Belopp tkr	Budget 2023	Plan 2024	Plan 2025	Plan 2026	Plan 2027	Plan 2028
Verksamhetens nettokostnader	1 682 468	1 762 750	1 808 989	1 859 341	1 905 382	1 953 102
<i>varav kostnader</i>	<i>2 050 533</i>	<i>2 141 856</i>	<i>2 188 095</i>	<i>2 238 447</i>	<i>2 284 488</i>	<i>2 332 208</i>
<i>varav intäkter</i>	<i>368 065</i>	<i>379 106</i>	<i>379 106</i>	<i>379 106</i>	<i>379 106</i>	<i>379 106</i>
Investeringar, netto	11 300	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000

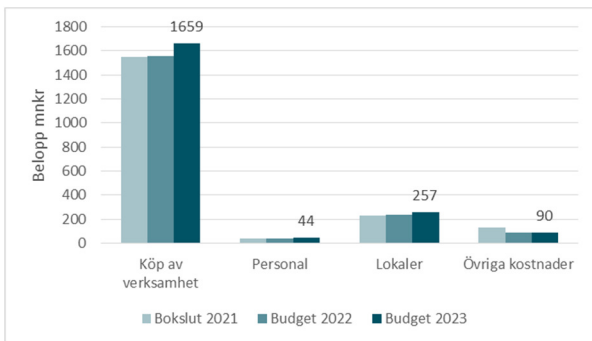
Kommentar till nämndens ekonomi

Nämnden har under åren 2021 och 2022 erhållit statsbidrag för god vård och omsorg om äldre. Från och med 2023 hanteras detta statsbidrag inom äldrenämndens budgetram. Under 2023 genomförs omställningen av hemtjänsten med höjda ersättningsnivåer samt att ersättningen för verksamhetsområdet hemsjukvård och rehabilitering ordinärt boende övergår till att regleras genom tids- och insatsregistrering. Under perioden finns även behov av en utökning av antalet vårdplatser.

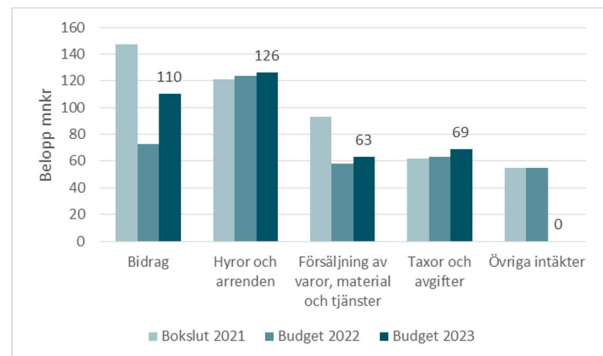
Nämndens verksamheter, kostnader och intäkter i förslag till budget för 2023

Nämndens kostnader

Nämndens intäkter

Volymutveckling

Basuppdrag	Utfall 2021	Utfall 2022	Budget 2023	Plan 2024	Plan 2025	Plan 2026	Plan 2027	Plan 2028
Redovisning av volymmått inom nämndens verksamhet								
Hemtjänsttimmar (med tidsinsats) personer över 65 år ***	646 000 (alla åldrar)	663 715	690 000	720 000	ökar	ökar	ökar	ökar
Totalt antal personer som har hemtjänst*	ca 4 300	4 500	4 100	4 300	ökar	ökar	ökar	ökar
Antal personer samt timmar: varav städning/tvätt/inköp*	1 978 32 865	1 922 28 131	1700 30000	1700 30000	ökar	ökar	ökar	ökar
Särskilda vårdboendeplatser Totalt varav	1335	1389	1396					
- somatik	566	604	600					
- demens	651	656	661	1	1		1	
- korttids	106	129	135	415**	545**	1 635**	685**	1 725**
Biståndsbedömda trygghetsboendeplatser	539 179	539 179	539 179	539 179	539 179	539 179	539 179	539 179
Beläggningsgrad (%)	94	96	97	97	97	97	97	97

* uppgift hämtad från QlikSense 2022-09-27 ** från lokalförsljningsplan 2023 *** beräknat på 57 500 timmar per månad i snitt

Kommentar

Äldrenämndens verksamhet kan grovt delas in i två områden

- insatser i ordinärt boende för personer med behov av socialtjänst och hälso- och sjukvård(hemtjänst, hemsjukvård och rehabilitering). Volymerna, det vill säga timmarna för dessa insatser förutspås öka i och med att fler blir äldre och vården och omsorgen framförallt kommer att ges i hemmet.
- Särskilda boendeplatser (vårdbostäder med inriktning mot demens och somatik samt korttidsplatser). Platserna kommer att byggas ut i enlighet med lokalförsljningsplanen. Inriktningen behöver anpassas utifrån de äldres behov. Vårdbostadsplatser med inriktning mot personer med demenssjukdom behöver ökas.

Personal

Personal	Utfall 2021	Utfall 2022	Budget 2023	Plan 2024	Plan 2025	Plan 2026	Plan 2027	Plan 2028
Antal tillsvidareanställda (förvaltningen)	538	425	425	425	425	425	425	425
Total sjukfrånvaro (förvaltningen)	5,0	5,7	5,0	4,5	4,5	4,5	4,5	4,5
Externa personalavgångar (förvaltningen)	13,9	10,8	10	9	8	7	6	6
UTFÖRARE								
Antalet anställda inom äldreomsorg, samtliga anställningsformer enligt avtal[1]	Leanlink 2007 st.	*Leanlink 1870 st. *Privata utförare 1889 st.	IU	IU	IU	IU	IU	IU
Antalet USK (Andelen tillsvidareanställda usk i relation till totala antalet vårdbiträden fördelat på LL och privat)		*Leanlink 74 % *Privata utförare 68 %	70 %	70 %	70 %	70 %	70 %	70 %
Andelen timanställda av samtlig personal inom äldreomsorgen	Leanlink 37 %	*Leanlink 33 % *Privata utförare 28 %	18 %	16 %	16 %	15 %	15 %	15 %
Total sjukfrånvaro	Leanlink 10,2 %	**Leanlink 11,1% Privata utförare <i>Siffran saknas</i>	9 %	8 %	8 %	8 %	8 %	8 %
Total personalomsättning, externa avgångar	Leanlink 5,5 %	***Leanlink 6,6 % Privata utförare <i>Siffran saknas</i>	4 %	3 %	3 %	3 %	3 %	3 %

* Siffran avser den 30/6-22

**Siffran avser helår 2022

***Siffra avser perioden 1/1-30/6-22

Kommentar

Antal tillsvidareanställda inom förvaltningen har minskat med drygt 100 medarbetare från 2021 på grund av att viss verksamhet överflyttats till IAF. Målvärden från 2023 och framåt är tagna från internbudget 2022. I förslaget till budget 2023 och framåt föreslås dessa revideras.

Planeringsförutsättningar

Samhälle

För att Linköpings kommun ska leva upp till de politiska intentionerna krävs att utveckling sker inom äldreomsorgen. Nämndens uppdrag blir därför att anpassa och utveckla nya boendeformer och insatser i det egna hemmet för att möta nuvarande och kommande behov. Särskilda boenden behövs i Linköpings olika stadsdelar vilket kräver ett långsiktigt och strategiskt samarbete med samhällsplanerande funktioner och fastighetsägare.

Utvecklingen går mot att allt fler äldre med komplexa vårdbehov får sin vård och omsorg genom det kommunala ansvaret, vilket ställer nya krav på utformningen av särskilda boenden och insatser i det egna hemmet. I planeringen av nybyggnation samt upprustning av befintliga särskilda boenden behöver lokalerna anpassas till att klara vården av svårt sjuka.

Den kommande demografiutvecklingen ställer krav på andra sätt att tillgodose behoven. Morgondagens behov kan inte lösas med dagens metoder.

Under budgetens planperiod beräknas den stora demografi påverkan först framåt år 2025. Det kommer vara väsentligt att tillvarata civilsamhällets intresse och engagemang på andra sätt än vi gör i dag. Samverkan med region Östergötland, bostadsbolag och andra intressenter som en del i välfärdskedjan krävs för att medborgarna ska uppleva en trygghet, leva ett självständigt liv och därmed kunna klara sig utan insatser från kommunen så långt som möjligt. Nämndmålen handlar om att utveckla välfärdskedjan tillsammans med alla aktörer för att utveckla morgondagens lösningar för att möta behov hos den äldre befolkningen.

Införandet av en nära vård där utvecklingsarbetet "områdesbaserad vård och omsorg i hemmet ingår" är en förutsättning för att möta framtidens utmaningar.

Medborgare

Nämndens uppdrag inom området handlar om att möta behov hos en mångfacetterad grupp äldre med rätt typ av insatser och att förebygga ohälsa. Äldre, som vuxit upp i olika tider och som har olika förväntningar på vad samhället kan erbjuda för äldreomsorg. Genom att arbeta förebyggande, rehabiliterande och stimulera att individer tar ansvar för sin hälsa och välbefinnande kan resurser riktas till de mest sjuka då äldres livskvalitet och självständighet ökar. Digitaliseringens möjligheter för självständighet behöver utvecklas och etableras. Under planperioden kommer frågor att behöva ställas om vad som är samhällets ansvar och vad som är individens eget ansvar.

Det är viktigt att systematiskt mäta kvalitet och ge en bred samlad bild av den äldreomsorg som erbjuds inom givna ekonomiska ramar. En säkerställd och behovsanpassad vård och omsorg innebär allt ifrån en rättssäker handläggning, korta ledtider för verkställighet av olika stödinsatser, kvalitetssäkrade verksamheter och kontinuerliga individuppföljningar. Sammantaget ska uppföljningsarbetet syfta till att värdera och utveckla insatserna i relation till samhällets förutsättningar, målgruppens behov och individens önskemål. Detta inkluderar även arbetet i processen mellan sjukvård inom regionen och kommunal hälso- och sjukvård för att säkerställa rätt vårdnivå och att rätt insatser ges utifrån behov.

Demenssjukdom drabbar många äldre men även yngre personer. Nämnden har förstärkt verksamheten för personer med demenssjukdom och kommer att behöva ett ökat behov med anledning av demografiutvecklingen.

Upplevelsen av ensamhet och minskad självständighet har en stark påverkan på den äldres hälsa. Nämnden bör prioritera insatser för att motverka detta genom att utveckla befintliga och nya insatser för att öka den enskildes självständighet och minska upplevelsen av ensamhet t.ex. med stöd av digitaliseringens möjligheter.

Ekonomi

Äldrenämndens verksamhet har varit känd för ha god kostnadskontroll och förväntas ha så även i framtiden. I relation med jämförbara kommuner har Linköpings kommun låga kostnader för äldreomsorgen. Utvecklingen i demografi och omvärldsfaktorer indikerar dock på att kostnaderna kommer öka senare i planeringsperioden.

För mer träffsäkra ekonomiska prognoser behövs en framtidsanalys för äldreomsorgen i relation till demografi, ekonomi och kompetensutmaningen.

Äldrenämnden fattade under pandemin och genom omställning av platser beslut om att öka bemanningen i verksamheterna. Långsiktiga strategier för att använda kompetens på rätt sätt, där den bäst behövs, behöver arbetas fram för en hållbar utveckling.

Kompetensförsörjningsutmaningen samt kraven på utbildad personal för att möta målgruppens ökade komplexa vårdbehov (som en följd av kortare behandlingstider inom Regionens slutenvård) kommer att påverka kostnaderna för verksamheten oavsett förändrade arbetssätt, digitalisering och effektivisering.

Flexibilitet och förmåga till omställning av olika boendeformer är därför avgörande för det ekonomiska utfallet. Boendets utformning i sin tur påverkar i hög grad kostnaderna för driften av verksamheten. För att kunna använda boendeplatser optimalt, minska väntetider och därmed öka kvaliteten behöver förvaltningen hitta metoder för att snabbt rikta om insatser utifrån förändrade behov. Kostnaden för framtida vårdbostäder påverkas dock av möjligheterna till att bygga tillräckligt kostnadseffektiva lokaler. Exempelvis kan marktilldelningar påverka förutsättningarna. Under 2023 kommer inga större boenden att öppna.

“Framtidens vård och omsorg i hemmet” verkställs maj 2023. Det innebär ökade kostnader för äldrenämnden genom satsningen som uppdraget innebär. Timersättningen till utförare för hemtjänst, hemsjukvård och rehabilitering ökar i samband med ökade krav på bl a teamsamverkan, ökad chefstäthet, ökade kompetenskrav.

Verksamhet

Förberedelsearbetet för framtidens vård och omsorg i hemmet dess omställning har varit i fokus hela 2022 och intensifieras inför verkställigheten vårterminen 2023. Samverkan med Leanlink som medskapare av vård och omsorg och utveckling av kvalitet i vård och omsorg kommer också att vara ett prioriterat område. Tillsammans ska verksamhetsuppdrag formas inom vårdbostäder och för öppna insatser, såsom demenscenter, anhörigcenter med fler verksamheter. Genom verksamhetsuppdragen kan samordningsvinster skapas.

Arbete pågår kontinuerligt för att antalet vårdbostadsplatser ska vara anpassade efter behovet. Flera platser har ställts om med inriktning mot demenssjukdom. I Lokalförsörjningsplanen beskrivs utbyggnaden som behövs i relation till ökningen av antalet äldre som kommer framförallt från 2025 och framåt. Med anledning av uppskjuten byggnation av nästkommande vårdbostad Skarpan är behovet för närvarande något större än utbudet av vård bostadsplatser. Närmaste två år behöver förvaltningen därför arbeta med att tillskapa alla platser som går i befintliga lokaler samt använda platserna som vi har så effektivt som möjligt.

Våra vård- och omsorgsboenden behöver lokalmässigt vara anpassade för att möta behoven hos målgruppen, inte minst ur ett patientsäkerhetsperspektiv, men också utifrån kvalitetsaspekter om matlagning på plats och utifrån säkerhetsperspektiv. En utredning påbörjades under 2022 och en plan för förbättringar ska läggas under 2023, men också för vilka lokaler som vi bör ha kvar för att driva en effektiv verksamhet med god kvalitet.

Digitalisering kommer att vara avgörande för att möta framtida utmaningar inom vård och omsorg. Utvecklingen av digitala lösningar kräver en digital mognad både hos chefer, medarbetare och medborgare. Äldre är en målgrupp som kan uppleva ett digitalt utanförskap, även om pandemins isolering utmanat och bidragit till att öka den digitala mognaden. Vi behöver skapa goda förutsättningar för både medarbetare och medborgare att använda våra verksamhetssystem och digitala lösningar fullt ut, samt ha alternativ för de äldre som fortfarande upplever digitala utmaningar.

Verksamhetsuppföljning inom äldreomsorgen kommer även fortsättningsvis att ske utifrån flera olika perspektiv och genom olika metoder; exempelvis individuppföljningar, tematiska uppföljningar utifrån en särskild fråga och oanmälda och anmälda verksamhetsuppföljningar i både den kommunala och privata verksamheten. Uppföljning och analys utgör underlag för behovet av utveckling av våra verksamheter och våra metoder behöver ständigt utvecklas och förbättras. De projekt/ förändringsarbeten som startar på lokal nivå ska ha som syfte att ge effekt för nämndens hela verksamhetsutveckling. För detta krävs en kultur av öppenhet och tillit för att alla aktörer inom välfärdskedjan, till exempel den ideella sektorn, kan bidra till

kreativ utveckling. Eftersom nämnden arbetar långsiktigt med, i många fall, långa avtal innebär detta att förändringar i avtal styrningen sker successivt och på flera års sikt.

Pandemin har påverkat våra verksamheter inom äldreomsorgen och vi behöver dra lärdomar från pandemi åren 2020 och 2021. Under pandemin har flexibelt arbetssätt och omställning tränats, tillsyn i hemtjänsten har genomförts digitalt, möten har genomförts digitalt, arbetssätt och rutiner har gått igenom och reviderats. Pandemin har synliggjort behovet av hälso- och sjukvårdspersonal och behovet av anpassningar i våra lokaler för att klara patientsäkerheten och förhindra smittspridning.

Kompetensutmaningen kommer att vara i fokus. Kontinuerlig uppföljning av bemanning i äldreomsorgen och dess utbildningsnivå kommer vara en prioriterad aktivitet som underlag för att kompetensen i äldreomsorgen ska användas på ett så optimalt sätt som möjligt. Fokus kommer att behöva ligga mer än i dag på att använda rätt kompetens till olika arbetsuppgifter för att kunna möta och prioritera omvårdnadsarbete för undersköterskor. Nämnden kommer att behöva ta ställning till vilka insatser kommunen ska utföra och till vilken ambitionsnivå då vi blir fler äldre med en arbetskraft som inte kan möta den behov sökningen.

Förskjutningen mot allt mer svårt sjuka äldre, med ökat behov av hälso- och sjukvård, i våra särskilda boenden innebär även behov av att utbilda undersköterskor, samt utöka antalet sjuksköterskor och antalet fysioterapeuter. De närmsta åren 2023 och 2024 bör det prioriteras att utöka antalet sjuksköterskor på korttidsplatser.

Under 2023 ska en pilot med Ung Omsorg genomföras på fyra äldreboenden. Ung Omsorg är ett företag som startades 2007 och som har visionen att skapa meningsfulla möten mellan generationer och ge unga en utvecklande start i arbetslivet. I dagsläget finns drygt 1800 ungdomar anställda i Sverige och de besöker drygt 200 äldreboenden. Ungdomarna arbetar i team med en teamledare. Vid besöken på äldreboendena kan de spela spel med de boende, gå på promenad, läsa tidning, samtala mm. I och med att det många gånger är den första anställningen som ungdomarna har, vill Ung Omsorg vara den bästa arbetsgivaren både utifrån anställningsvillkor och möjlighet till individuell utveckling. Med det hoppas Ung Omsorg kunna medverka till ett intresse och engagemang för vård och omsorg hos ungdomarna och därigenom bidra till kompetensförsörjning för sektorn framgent.

Medarbetare

Det ställs stora krav för att klara kompetensförsörjningen. Antalet äldre som kommer att behöva stöd och insatser kommer att öka, personalomsättningen är hög inom vissa yrken samtidigt som det är svårt att rekrytera personal till våra verksamheter. Det kontinuerliga arbetet med åtgärder för att attrahera, behålla och utveckla medarbetare behöver fortsätta med särskilt fokus på att prioritera arbetsmiljö. En god arbetsmiljö kommer också att skapa förutsättningar för att kunna förlänga arbetslivet. Viktiga åtgärder är att stärka det systematiska arbetsmiljöarbetet, integrera arbetsmiljö och verksamhetsstyrning. Samt skapa möjlighet för kontinuerlig återhämtning. Att arbeta med att öka antalet heltidsanställningar är ett prioriterat område och kommer att innebära en minskning av antalet medarbetare som behöver rekryteras. Det är också en viktig jämställdhetsfråga. Inom myndighetsutövningen har lönerna halkat efter och inriktningen bör vara att löneläget ska ligga i nivå med rikssnittet för att öka möjligheten att kunna rekrytera. Arbetet på förvaltningen med att skapa förutsättningar för ett mer flexibelt arbetsliv är angeläget för att kunna rekrytera och behålla medarbetare.

Förändringshastigheten i omvärlden ökar tillsammans med en ökad komplexitet. Förändringar som ställer krav på organisation, och ett nära ledarskap. Att stärka chefernas förutsättningar är därför ett fortsatt prioriterat område. Det innebär bland annat arbete för att minska antal underställd personal inom delar av sektorn. Inom förvaltningen kommer det att innebära tydliggörande av prioriteringar och uppdrag samt kompetensutveckling kopplat till uppdraget.

Arbetet med att hitta nya lösningar för att klara kompetensförsörjningen behöver prioriteras. Prioriterade områden är att utnyttja tekniken smartare samt att använda kompetensen rätt. Inom förvaltningen kommer detta att innebära att arbeta med kartläggning av arbetsuppgifter för olika yrkesgrupper för att identifiera uppgifter som kan digitaliseras, utföras av andra yrkesgrupper eller tas bort. I arbetet med att hitta nya lösningar kommer förvaltningens hämta stöd i det pågående innovationsarbetet.

Nämndens utvecklingsarbete och strategier påverkar alla medarbetare som verkar inom nämndens ansvarsområde. Det stora flertalet medarbetare som arbetar inom nämndens område arbetar hos de olika utförare, såväl inom kommunal som privat verksamhet. Vi behöver därför både som arbetsgivare och

beställare skapa förutsättningar för att få medarbetare att vilja arbeta inom sektorn. Detta innebär exempelvis översyn av arbetets organisering i syfte att införa nya kompetenser och nya arbetssätt. Att öka antalet legitimerad personal såväl sjuksköterskor, fysioterapeuter och arbetsterapeuter, undersköterskor och specialistundersköterskor är en förutsättning för att klara dagens och framtidens ökande omvårdnad och hälso- och sjukvårdsbehov. Införande av nya yrkeskategorier kommer att behövas. Införandet av begreppet patientansvarig sjuksköterska kommer genomföras under 2023.

Kompetensutvecklingsåtgärder som pågått och utvecklats de senaste åren behöver fortsätta och förstärkas under året. En prioriterad fråga är att säkerställa att personalen i äldreomsorgen har tillräckliga kunskaper i svenska. Eventuella språkhinder hos personal riskerar att försämra kvaliteten på omsorgen, samarbeten med kollegor och kontakten med anhöriga. Språkträning för personalen leder till högre kvalitet i utbildningen och stärker den dagliga kommunikationen med brukare, anhöriga samt det professionella yrkesspråket med kollegor. Det finns ett behov av kompetenshöjning i svenska språket för redan anställd personal. Införande av språkkrav behöver utredas i samarbete tillsammans med barn- och ungdomsnämnden.

Ekonomi

Majoritetens förslag till driftsammandrag

Nettokostnad, belopp tkr	Bokslut 2021	Budget 2022	Budget 2023	Plan 2024	Plan 2025	Plan 2026	Plan 2027	Plan 2028
Förvaltning	64 169	68 623	74 835	76 223	76 295	76 375	76 447	76 522
Övergripande verksamhet inkl nämnd	31 425	48 531	58 471	59 144	59 201	59 262	59 319	59 377
Hemtjänst	473 477	475 950	522 475	543 679	544 184	544 689	545 191	545 712
Hemsjukvård och rehabilitering ordinärt boende	96 550	101 059	112 659	119 176	119 280	119 394	119 498	119 606
Vårdboende	792 997	805 224	904 028	944 528	1 077 617	1 153 194	1 209 055	1 278 677
Kompetensutvecklingsinsatser			10 000					
Ej utnyttjad demografi ersättning				20 000				
Ofördelade kostnadsreduceringar					-67 588	-93 573	-104 128	-126 792
Summa nämndens internbudget	1 458 618	1 499 387	1 682 468	1 762 750	1 808 989	1 859 341	1 905 382	1 953 102
<i>varav intäkter</i>	<i>478 962</i>	<i>427 441</i>	<i>368 065</i>	<i>379 106</i>	<i>379 106</i>	<i>379 106</i>	<i>379 106</i>	<i>379 106</i>
<i>varav kostnader</i>	<i>1 937 580</i>	<i>1 926 828</i>	<i>2 050 533</i>	<i>2 141 856</i>	<i>2 188 095</i>	<i>2 238 447</i>	<i>2 284 488</i>	<i>2 332 208</i>
Budgetram enligt KF 6 december 2022		1 499 387	1 682 468	1 762 750	1 808 989	1 859 341	1 905 382	1 953 102

Förklarande text till förslag till förändringar

Nämnden har under åren 2021 och 2022 erhållit statsbidrag 55 mnkr för att säkerställa god vård och omsorg. Från och med 2023 hanteras detta som generellt statsbidrag av kommunledningen och ingår i äldrenämndens budgetram. Detta innebär att föregående år kom pengarna in som en intäkt men i år som en utökad ram. Därför ser det ut som att Förvaltningskostnaderna och Övergripande verksamhet inkl. nämnd har en ökad kostnad men i verkligheten så är dessa poster på samma nivå som fg. år. Det är bara redovisningsprinciper som ändras.

Inom **förvaltningskostnader** ryms kostnader för äldrenämndens biståndsbedömare på förvaltningen samt stabsfunktioner. Under 2023 finns ett fortsatt behov av ökade förvaltningsinsatser med anledning av förberedelse/ omställning till framtidens vård och omsorg i hemmet och förstärkt uppföljning.

I **övergripande verksamhet** ingår bland annat kostnader för nämnden, föreningsbidrag och allmän service t.ex. IT-drift och Kontakt Linköping. I övergripande verksamhet ingår även medel för digitalisering och kompetensutveckling, till exempel Linköpingslyftet där nämnden avsatt 9 miljoner som komplement till de statliga medlen för Äldreomsorgslyftet. De statliga medlen för Äldreomsorgslyftet kommer att finnas även under 2023 med 23 mnkr. Projektet Evikomp har till och med 2022 varit finansierat av EU-projektmedel, från och med 2023 kommer Evikomp finansieras inom ordinarie verksamhet med 2,4 mnkr.

I **hemtjänst** ingår kostnader för servicehus, trygghetsboende och hemtjänst. Här ingår även kostnader för andra öppna verksamheter för målgruppen t.ex. Anhörighetscenter och dagverksamheter. Efterfrågan på hemtjänstinsatser är fortfarande lägre än innan pandemin men förväntas att öka successivt de kommande åren. Under 2023 införs även omställningen av hemtjänsten till Framtidens vård och omsorg i hemmet med högre ersättningsnivåer. Till följd av detta förväntas hemtjänst kostnaderna öka under 2023 och 2024 då helårseffekt uppnås. Den förväntade ökningen av hemtjänstinsatser bekostas av den ökade demografi ersättningen.

Hemsjukvård innefattar Leanlinks verksamhetsuppdrag till och med 30 april. Från och med införandet av Framtidens vård och omsorg i hemmet kommer verksamhetsområdena hemsjukvården och hemtjänst slås samman och ersättning kommer att regleras utifrån tids och insatsregistrering.

Inom **vårdbostäder** ingår kostnaden för alla vårdboende med tillhörande verksamhet och lokalkostnader. Beslutade satsningar gällande utökad grundbemanning fortsätter under 2023 med 18 mnkr. Under 2023 kommer även ett pilotverksamhet inom Ung omsorg att startas upp.

Kompetensutvecklingsinsatser under 2023 skapas ett utrymme motsvarande 10 mnkr då boendeplatser inte har tillskapats. Detta ekonomiska utrymme ska under året nyttjas för kompetenshöjande insatser.

Statsbidrag, ca 8 mnkr, för utveckling av omsorg om demenssjuka och minska ensamhet bland äldre upphör 2023. Seniorsmottagning och en förstärkning av demenscenter har finansierats av dessa medel. I budget för 2023 finns 6 miljoner avsatta för att hålla kvar goda resultat av projekten.

I den reviderade budgeten ingår kostnadsökningarna för hyror 8,8 mnkr, utökad natt Åleryd 5 mnkr. Dessutom har nämnden ökade kostnader beroende på att preliminärt omsorgsprisindex, OPI är högre än kommunens uppräkningsfaktor vilket ger en merkostnad på ca 4,6 mnkr. Denna merkostnad kan bli högre beroende på slutligt fastställt omsorgsprisindex.

Äldrenämnden

Befolkningsprognos mars 2022, belopp enl. SKR februari 2022	<u>2022</u>	<u>2023</u>	<u>2024</u>	<u>2025</u>	<u>2026</u>	<u>2027</u>	<u>2028</u>
Förändring mellan år 2021-2022	26,6	26,6	26,6	26,6	26,6	26,6	26,6
Förändring mellan år 2022-2023		31,6	31,6	31,6	31,6	31,6	31,6
Förändring mellan år 2023-2024			36,9	36,9	36,9	36,9	36,9
Förändring mellan år 2024-2025				44,5	44,5	44,5	44,5
Förändring mellan år 2025-2026					48,5	48,5	48,5
Förändring mellan år 2026-2027						44,3	44,3
Förändring mellan år 2027-2028							45,9
Summa	26,6	58,2	95,1	139,6	188,1	232,4	278,3
Förändring som ingår i planen för respektive år enl. KF 28 sept. 2021	33,3	73,6	116,3	164,0	214,4	261,0	261,0
Förändring mellan vad som ingick i ramen för 2021 och i årets ram	-6,7	-15,4	-21,2	-24,4	-26,3	-28,7	17,3

Demografi ersättningen har sänkts mellan planen 2021 och 2022. Beloppet som är sänkt per år framgår i ovanstående tabell (gulmarkerat) . För budget 2023 så minskades ramen med -15,4 mnkr.

Totala kostnader, demografi ersättning, hyresintäkter och kapacitet – planerade lokalprojekt (belopp i tkr)

Lokal	Kapacitet	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	Prio
Violen**	13	10400	10400	10400	10400	10400	10400	10400	10400	10400	10400	
Tunvalla**	20		19381	19381	19381	19381	19381	19381	19381	19381	19381	
Harvestad**	60			67700	67700	67700	67700	67700	67700	67700	67700	
Berga (Skarpan)**	90			78773	78773	78773	78773	78773	78773	78773	78773	
Avveckling pga renovering	-20			-14905	-14905	-14905	-14905	-14905	-14905	-14905	-14905	
Nystart efter renovering	20-30				22058	22058	22058	22058	22058	22058	22058	
Älgvägen/Vistvägen	50-60				52515	52515	52515	52515	52515	52515	52515	
Djurgården	60-90					78773	78773	78773	78773	78773	78773	
Linghem	60					52515	52515	52515	52515	52515	52515	
Avveckling ospecificerat	-100					-76525	-76525	-76525	-76525	-76525	-76525	
Ospecificerat	120						105030	105030	105030	105030	105030	
Avveckling ospecificerat	-80						-36412	-36412	-36412	-36412	-36412	
Ospecificerat	90								78773	78773	78773	
Ospecificerat	90										78773	
Summa kapacitet	468-523											
Demografiersättning		31600	68500	113000	161500	205800	251700	300800	347800	383300	383300	
Hyresintäkter*		981	2616	12192	18076	21415	24031	24031	29915	29915	35799	
Summa kostnader		10400	41400	180968	255541	310304	354114	354114	432887	432887	511660	
Övriga satsningar		22181	29716	-55770	-75965	-83089	-78383	-29283	-55172	-19672	-92561	

*Hyran per kvadratmeter för nybyggda hyreslägenheter 2020 var 1 868 kr/kvm för riket som helhet, SCB.

Summan baserad på en vårdbostad på 35 kvm.

** Dessa är beslutade av nämnd, övriga i planeringsfas

För perioden finns ett behov av att utöka antalet vårdplatser. Flera nya vårdbostäder är planerade och kommer att finansieras med den ökade demografi ersättningen under åren 2023 till 2024. För året 2025 finns ett fortsatt behov av utökning av platser, dessa kräver dock kostnadsreduceringar inom nämnden då demografi ersättningen inte täcker de ökade kostnaderna. Från 2026 hamnar vi i balans med vårdplatser i relation till prognostiserat behov och nämnden behöver avveckla mindre kostnadseffektiva enheter.

Majoritetens förslag till investeringar

Investeringar, belopp netto tkr	Budget 2022	Budget förslag 2023	Plan förslag 2024	Plan förslag 2025	Plan förslag 2026	Plan förslag 2027	Plan förslag 2028
Kontorsinredning	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000
<i>Digitala medicinskåp</i>	<i>11 000</i>	<i>10 300</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
Summa investeringar	12 000	11 300	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000
<i>varav inkomster</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
<i>varav utgifter</i>	<i>12 000</i>	<i>11 300</i>	<i>1 000</i>	<i>1 000</i>	<i>1 000</i>	<i>1 000</i>	<i>1 000</i>
Investeringsram enl. beslut i KF den 6 december 2022	12 000	11 300	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000

Nämnden har i budget 2022 en upptagen investering utav digitala medicinskåp. På grund av förseningar från leverantör kommer endast ett fåtal digitala medicinskåp att levereras under 2022. Leverans beräknas istället ske under 2023. Förvaltningen kommer under perioden att flytta till andra kontorslokaler.

Mål och inriktning

I kommunens budget fastställer kommunfullmäktige kommunövergripande mål inom fem målområden: samhälle, medborgare, ekonomi, verksamhet och medarbetare. Utifrån inriktningen i budgeten, de kommunövergripande målen och övriga politiska styrdokument beslutar nämnderna om nämndmål och inriktning för nämndens verksamhet.

Enligt kommunens reglemente beslutar kommunstyrelsen, utifrån rollen som arbetsgivare, om nämndmål för samtliga nämnder i målområdet medarbetare. Utifrån nämndmålen ska förvaltningschef fastställa nämndindikatorer i målområde medarbetare, vilka inarbetas i nämndens internbudget. Nämndindikatorerna inom målområde medarbetare som är markerade (*) nedan är obligatoriska, dessa ska utgöra nämndindikatorer hos samtliga nämnder/förvaltningar. Utöver dessa kan förvaltningschefen lägga till ytterligare nämndindikatorer utifrån prioritering.

All statistik ska där det är möjligt ska redovisas fördelat på kvinnor och män.

Målområde Samhälle

Kommunövergripande mål: Ökad trygghet, säkerhet och minskad segregation

Nämndmål	Nämndindikator	2021	2022	Önskvärd riktning /värde 2023	Önskvärd riktning /värde 2024
Aktiv del i välfärdskedjan	Alla vuxna/äldre som utreds får frågor om våldsutsatthet (vid mättillfälle)	iu	iu	80%	90%

Kommunövergripande mål: En ledande kommun i miljö- och klimatarbetet

Nämndmål	Nämndindikator	2021	2022	Önskvärd riktning /värde 2023	Önskvärd riktning /värde 2024
Planera verksamhet med hänsyn till klimat och miljö	Utförare med uppdaterade miljöplaner (årsbasis)	iu	iu	90%	100%

Målområde: Medborgare

Kommunövergripande mål: Välfärdstjänster med hög kvalitet, tillgänglighet och individen i centrum

Nämndmål	Nämndindikator	2021	2022	Önskvärd riktning /värde 2023	Önskvärd riktning /värde 2024
Äldreomsorg med god kvalitet	Handläggningstid (median) dagar från ansökan till beslut	5	8	5	5

	Handläggningstid (median) dagar från ansökan till första erbjudande, (KKIK)	53	40	40	40
	Andelen personer som erbjuds vårbostad inom 3 månader	99%	98%	100%	100%
	Andelen personer som erbjuds bostadsbedömda trygghetsboenden inom 3 månader. (införs maj 2023)	IU	IU	100%	100%
	Andelen aktuella upprättade/uppdaterade genomförandeplaner vid mätillfälle. (redovisas årsvis utifrån enhetsundersökning)	-	96%	100%	100%
	Personalkontinuitet i hemtjänsten (personlig omvårdnad) Antal personal som möter en brukare under 14 dagars period (kkik)	IU	11	12	10
	Verksamheter som bedriver HSL (Hälsa- och sjukvård) ska ha en upprättad lokal överenskommelse för läkarmedverkan tillsammans med ansvarig vårdcentral*	IU	IU	100 %	100 %
Nöjda brukare av äldreomsorg	Sammanlagd nöjdhet (% av max) nationell enkät Vårdboende	IU	80 (M80, K80)	85	93
	Sammanlagd nöjdhet (% av max) nationell enkät Hemtjänst	IU	87 (M89, K86)	90	95
	Andel(% av max)) nöjda med mat, särskilt boende	IU	76 (M80, K74)	82	82

	Andel(% av max)) nöjda med måltidsmiljö, särskilt boende	IU	70 (M74, K69)	72	72
--	---	----	---------------------	----	----

- Direktiv från Medicinskt ansvarig sjuksköterska (MAS) med förtydligande att kopia av lärarytval ska sändas in till förvaltningen 2022.

Målområde: Ekonomi

Kommunövergripande mål: Kostnadseffektiv verksamhet

Nämndmål	Nämndindikator	2021	2022	Önskvärd riktning /värde 2023	Önskvärd riktning /värde 2024
Högt nyttjande av befintliga tjänster	Beläggningsgrad i boende (%) (SÄBO)	94	96	97	97

Målområde: Verksamhet

Kommunövergripande mål: Effektiv organisation med goda resultat

Nämndmål	Nämndindikator	2021	2022	Önskvärd riktning /värde 2023	Önskvärd riktning /värde 2024
Innovativ organisation som klarar dagens och framtidens kompetensutmaning	Digital mognad:				
	Digital förmåga	3,0	3,0	3,1	3,5
	Digitalt arv	3,2	2,9	3,0	3,5
	Utnyttjande av välfärdsteknik. Rankning Värde av 9 jämförelsekommuner	-	3	3	3

Kommunövergripande mål: Hållbar verksamhetsutveckling

Nämndmål	Nämndindikator	2021	2022	Önskvärd riktning /värde 2023	Önskvärd riktning /värde 2024
Hållbar verksamhetsutveckling	Antal personer med digital nattillsyn inom hemtjänsten ska öka.	IU	58 st.	Ökning med 20 %	Ökning med 50 %
	Chefer och medarbetare har genomfört e-utbildningen "Jämställdhet - vad är det och hur uppnår vi det?" under 2023	IU	IU	90 %	100 %

Målområde: Medarbetare

Kommunövergripande mål: Attraktiv arbetsgivare

Nämndmål	Nämndindikator	2021	2022	Önskvärd riktning /värde 2023	Önskvärd riktning /värde 2024
Goda arbetsplatser <i>Varje medarbetare känner arbetsglädje och stolthet samt har inflytande och möjlighet att utvecklas.</i>	Total sjukfrånvaro, %	5 %	5,7	5	4,5
	Män	4,2	4,8		
	Kvinnor	5,1	5,8		
	Hållbart medarbetarengagemang (HME)	69	71	74	75
	Andel nyanställda kvar i organisationen				
	Män Kvinnor	63,2 %	49,2 %	70 %	80 %
Hållbart chef- och ledarskap <i>Varje chef leder och utvecklar sina verksamheter mot uppsatta mål med mod, engagemang och mänsklighet.</i>	Antal medarbetare per 1:a linjens chef				
	Män Kvinnor	17	19	Max 30	Max 30
	Chefsindex	i.u	i.u		

Indikatorer som saknar målvärden är nya och mål kommer att sättas utifrån nuläge.

Kommunövergripande mål: Hållbar kompetensförsörjning

Nämndmål	Nämndindikator	2021	2022	Önskvärd riktning /värde 2023	Önskvärd riktning /värde 2024
Nya vägar för kompetensförsörjning <i>Utveckling av den digitala medarbetaren, ett ansvarstagande för ett livslångt lärande och ett aktivt arbete med professionsanalyser för rätt använd kompetens skapar nya vägar för kompetensförsörjningen.</i>	Avgångsålder pension	65,2	64,4	67	67
	Män	65,5	64		
	Kvinnor	65,0	64,4		
	Andel heltidsanställningar, %			98	98
	Män	98,6	98		
	Kvinnor	95,1	93		
		99,1	98,7		
	Personalavgångar externt		10,8	10	9
	Män	13,9	13,4		

	Kvinnor	16,7 13,6	10,5		
	Antal ssk per plats ska öka inom särskilt boende (ej korttids). ^{***} (Sektorn)	i.u	0,041 (24-25pat/ssk*)	0,044 (22-23pat/ssk)	0,044 (22-23pat/ssk)

Indikatorerna avser förvaltningen om inget annat anges.

^{***} Patienter per sjuksköterska. Korttidsplatser undantagna då behovet av antalet sjuksköterskor per patient där är högre. Dec 2022 var det i snitt 12 patienter per sjuksköterska på korttidsboende. Avser hela sektorn.

Strategiska utvecklingsuppdrag

Kommungemensamma

Samhälle

1. Samtliga nämnder ska fortsätta arbetet med kommunens totalförsvarsplanering och kommunens krigsorganisation.
2. Samtliga nämnder ska inom ramen för sitt basuppdrag vidta åtgärder och intensifiera arbetet för att minska och motverka segregation samt bidra till samordningen av kommunens insatser avseende segregation och trygghetsskapande åtgärder.
3. Samtliga nämnder ska vidta och genomföra åtgärder i enlighet arbetsmarknadsprogrammet med handlingsplan.
4. Samtliga nämnder ska i enlighet med de politiska styrdokumenterna prioritera, avsätta resurser och genomföra åtgärder inom ekologisk hållbarhet.
5. Samtliga nämnder ska vidta och genomföra åtgärder i enlighet med näringslivs programms fokusområden.

Ekonomi

32. Samtliga nämnder ska prioritera avtalsuppföljning utifrån ett risk- och väsentlighets perspektiv för att förebygga välfärds brottslighet samt fusk och oegentligheter.

Verksamhet

38. Samtliga nämnder ska i sin planering inarbeta åtgärder utifrån OBS-rapport och resultat jämförelser med andra kommuner.
39. Samtliga nämnder ska öka användandet av digitaliseringens möjligheter för förbättrad service till medborgare samt fortsatt verksamhetsutveckling och effektivisering.

Personal

50. Samtliga nämnder ska vidta åtgärder för att stärka chefers förutsättningar.
51. Samtliga nämnder ska vidta åtgärder för att minska personalomsättningen.
52. Samtliga nämnder ska vidta åtgärder för att minska sjukfrånvaro.

Nämnds specifika

Medborgare

30. Äldrenämnden ska, i syfte att säkerställa kontinuitet, införa en fast patientansvarig sjuksköterska för varje brukare i de verksamheter där kommunen har det medicinska ansvaret på sjuksköterskenivå. Detta för att öka patientsäkerheten och tryggheten för den enskilde.

31. Äldrenämnden ska säkerställa att alla som arbetar inom vård och omsorg har tillräckliga kunskaper i svenska samt värdera förutsättningarna för att införa språkkrav och språktest för personal i äldreomsorgen.

Verksamhet

45. Kommunstyrelsen (Leanlink), social- och omsorgsnämnden och äldrenämnden ska genomföra en översyn av förvaltningens lednings- och stödfunktioner. Fokus i genomlysningen är att identifiera områden som kan effektiviseras genom närmare samarbete/samutnyttjande i syfte att prioritera kärnverksamhet framför central förvaltningsadministration.

48. Äldrenämnden ska i samverkan med samhällsbyggnadsnämnden och Lejonfastigheter AB vidta åtgärder i lokalförsörjningsplanen för att anpassa verksamhetens kapacitet utifrån behov.

49. Äldrenämnden ska säkerställa en kvalitativ uppföljning och kontroll av såväl kommunala som privata utförare som bedriver verksamhet på uppdrag av äldrenämnden.

Personal

55. Social- och omsorgsnämnden och äldrenämnden ska på sikt införa undersköterska som lägsta utbildningsnivå inom vård- och omsorgsnära arbete.

56. Äldrenämnden ska öka antalet sjuksköterskor för att bättre möta behovet av medicinsk kompetens inom vård och omsorg.

57. Äldrenämnden ska i samverkan med kommunstyrelsen ta fram en plan för införande av önskad sysselsättning och för en avveckling av delade turer under mandatperioden.

Nämndens verksamhet

Ekonomistyrning

Ekonomistyrning är en del i det totala styrsystemet och handlar, liksom all styrning, om att påverka agerandet i en viss önskvärd riktning.

Ekonomistyrning reglerna ska uppmuntra till ett sunt ekonomiskt agerande. Det innebär till exempel att alla ekonomiskt ansvariga ska handla med kommunens bästa för ögonen, vilket kan medföra att nyttan för den totala ekonomin ibland måste gå före den enskilda enhetens bästa.

Planer och program

Internkontroll

Underlaget för internkontrollplanen 2023 är erfarenheter från 2022 års internkontroll, övriga erfarenheter som påvisat risker i intern kontroll, erfarenheter från riskanalyser samt erfarenheter från genomlysningar och externa granskningar. Kontrollmoment 2022 som åskådliggör utmaningar kan komma att kontrolleras även under 2023. Dit hör diarieföring samt återsökning från migrationsverket. Framtagandet av internkontrollplan för 2023 inkluderar möte med internkontrollrepresentanter, presidium samt hela nämnden.

Internkontrollplanen tydliggör risker och dess konsekvenser på ett tydligt sätt. Konkretiseringen av hur kontrollerna görs och av vem är inte angivet i förslaget utan planeras av förvaltningsledningen under hösten.

10 årig lokalförsörjningsplan

Kommande år kommer i huvudsak att innehålla arbeten för att möta behoven inför de förändringar som sker inom äldreomsorgen 2023 och framåt. Äldrenämndens budget påverkas av de driftkostnader som tillkommer. Det är kostnader för utformning av lokaler samt krav från myndigheter som förvaltningen kommer att möta.

2023 kommer utöver anpassning av lokalerna även till större delen bestå av planering och projektering inför de nya boenden som finns i plan under 2025 och framåt, samt att tillskapa platser där det går att tillskapa ytterligare vårdbostadsplatser.

De målgrupper som vi kommer att skapa boende för i framtiden är framför allt personer med omfattande vård och omvårdnadsbehov och personer med demenssjukdom. Det ställer krav på lokalernas utformning både när det gäller att skapa förutsättningar för en effektiv verksamhet och anpassningar utifrån de behov som målgrupperna har såsom, utevistelse, utrustning, planlösning osv.

Genomlysning av lokaler har genomförts under 2022 tillsammans med Lejonfastigheter. Genomlysningen ska vara ett underlag som ger förvaltningen förutsättningar för långsiktig planering och strategiska vägval. Rapporten från genomlysningen behöver innehålla beskrivning och analys av lokalernas förutsättningar ställt i relation till målgruppens förväntade behov.

Förvaltningen har beslutat att inför nästa års lokalförsörjningsplan använda sig av ett nytt prognosverktyg från SKR. Prognosverktyget består av ett metodstöd som är utformat för att vägleda arbetet med att ta fram prognoser utifrån en strukturerad genomgång av behov, tillgång och förutsättningar i kommunen. Metodstödet ska bidra till en mer träffsäker prognos av invånarnas behov av särskilt boende.

Personal- och kompetensförsörjningsplan 2023 med plan för 2024-2030

Vår förmåga att kunna attrahera, rekrytera, behålla och utveckla chefer och medarbetare är avgörande för att vi både ska nå goda verksamhetsresultat och kunna hantera den tillväxt som väntar i framtiden. I kommunens kompetensförsörjningsprogram lyfts ett antal strategiska områden fram som viktiga nycklar för att säkra nuvarande och framtida kompetensutmaning. Digitalisering är ett prioriterat område för sektorn. Förändrade arbetssätt med stöd av tekniska lösningar ska frigöra tid till medarbetare så att vi kan hantera ett ökat behov av insatser från medborgare men även klara kompetensförsörjningen. Ett annat område är nya organisationsformer där områden som bör prioriteras är rätten till heltid, förlängt arbetsliv samt att säkerställa att vi använder kompetensen på rätt sätt. Det är viktigt att stödja omställningen mot nära vård där förmåga att arbeta över traditionella gränser kommer att krävas. Ett hållbart arbetsliv är en förutsättning för att kunna attrahera och behålla medarbetare och arbetsmiljöfrågorna har hög prioritet.

Välfärdstjänster i samhället har gått från att produceras i komplicerade regelstyrda system till att skapas i komplexa självorganiserade system. Det ställer krav på chefer att kunna hantera osäkerhet och överraskande händelseförlopp för att organisationen ska fungera väl. Den ökade digitaliseringstakten ställer krav på digitalt kompetenta och trygga personer som har möjlighet att driva innovation där målmedveten ledning och infrastruktur är viktiga förutsättningar.

En stor utmaning inom vård och omsorgssektorn är att säkerställa en minskad sjukfrånvaro och personalomsättning.

Strategisk objektplan 2023 (IT-styrning)

Den strategiska objekt planen utgår ifrån de styrande dokumenten som påverkar förvaltningens inriktning på arbetet med digitalisering. Strukturen på målen utgår ifrån de fyra identifierade områdena i kommunens program för digital transformation. Inom vart och ett av dessa områden redovisas långsiktiga och uppföljningsbara mål. De fyra områdena är: 1) Ledning, styrning och organisation, 2) Digital service till invånare och näringsliv, 3) Digital arkitektur och säkerhet, samt 4) Tillgång till data och digital infrastruktur.

Den strategiska objekt planen pekar på en ökad digitalisering och därmed successivt ökande förvaltningskostnader för de tjänster och lösningar som skapas. För att hålla takten i utvecklingsarbetet kommer det därför långsiktigt att krävas en ökande IT-budget för att möta medborgarnas och medarbetarnas förväntning på en attraktiva tjänster och en modern arbetsplats. Under 2023 ser vi ett antal större genombrott kopplat till infrastruktursatsningar, mobilitet och brukarnära tjänster med breddinförande som innebär att strategiska principfrågor kring finansiering, ansvarsfördelning och den offentliga välfärdens gränser aktualiseras.

Det bör också nämnas att förutom den strategiska objekt planen som pekar ut en riktning och övergripande prioritering, tas också en operativ plan fram under hösten som på aktivitets- och projektnivå beskriver arbetet under 2023 på detaljerad nivå. Den färdigställs strax innan årsskiftet.

10 årig investeringsplan

Digitala medicinskåp ska upphandlas och investeras i. I övrigt inga större investeringar som hanteras av nämnden. Förbättringar i lokaler finansieras via hyran.

Nämndens avgifter

Avgifterna för äldre nämndens verksamheter presenteras på hemsidan och räknas årligen upp med index (prisbasbeloppet).

Många avgifter är beroende av inkomsten med angivna förbehållsbelopp och dessutom finns ett högkostnadsskydd varför man inte alltid direkt kan utläsa vilken avgiften blir utan den administreras och beräknas individuellt.

Verksamhet	Budget 2022	Prognos 2022	Budget 2023
Hyror och arrenden	123	122	126
Försäljning av varor, material och tjänster	58	64	63
Taxor och avgifter	63	65	69

Uppföljning av privat utförare

En uppföljningsplan beslutas årligen i vilken det framgår vilka uppföljningar som planeras under året. Nämnden har en bred uppföljning av den upphandlade verksamheten, dels på systemnivå och dels på leverantörsnivå (avtalsuppföljning). Uppföljning på systemnivå har till syfte att säkerställa att skattemedlen används på bästa sätt för befolkningen och att de politiska målen uppnåts. Uppföljning på leverantörsnivå har till syfte att följa upp det som leverantören har åtagit sig att göra i enlighet med avtalsvillkoren. Uppföljningen utgår från de mål och den riktning som angivits av kommunfullmäktige och nämnder samt de krav som ställts i förfrågningsunderlag och avtal. Planen för uppföljning grundas på den analys som görs utifrån föregående års uppföljningar satta i relation till relevanta omvärldsfaktorer. Det görs även en väsentlighets- och riskanalys inför att uppföljningsplanen tas fram. Risk- och väsentlighetsanalysen syftar främst till att bestämma vad som ska följas upp och när samt hur genomgripande avtalen/verksamheten ska följas upp. Förvaltningen arbetar även proaktivt genom att årligen begära in redogörelse från verksamheten kring deras kvalitetsarbete. Samtliga nyligen ingångna avtal följs upp efter sex månader för att säkerställa att verksamheten startar i enlighet med avtalet.

